

SODBA SODIŠČA (tretji senat)
z dne 15. julija 2004*

V zadevi C-459/02,

katere predmet je predlog Cour de cassation (Luksemburg), naslovljen na Sodišče, naj na podlagi člena 234 ES, v postopku

Willy Gerekens,

Association agricole pour la promotion de la commercialisation laitière Procola

in

državo Veliko vojvodstvo Luksemburg,

sprejme predhodno odločbo o razlagi splošnih načel prava Skupnosti pravne varnosti in prepovedi retroaktivnosti glede nacionalne ureditve na področju kvot v proizvodnji mleka, sprejete namesto prvotne ureditve, ki jo je Sodišče razglasilo za diskriminatorno in ki omogoča retroaktivno kaznovanje presežkov teh kvot, ki so se zgodili po začetku veljavnosti Uredb Sveta(EGS) št. 856/84 z dne 31. marca 1984 o

* Jezik postopka: francoščina.

spremembi Uredbe (EGS) št. 804/68 o skupni ureditvi trga za mleko in mlečne proizvode (UL L 90, str. 10) in št. 857/84 z dne 31. marca 1984 o splošnih pravilih za uporabo dajatve iz člena 5c Uredbe (EGS) št. 804/68 v sektorju mleka in mlečnih proizvodov (UL L 90, str. 13), ampak v skladu z nacionalno ureditvijo, ki je bila nadomeščena,

SODIŠČE (tretji senat),

v sestavi A. Rosas, v funkciji predsednika tretjega senata, R. Schintgen, sodnik, in N. Colneric (poročevalka), sodnica,

generalni pravobranilec: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
sodni tajnik: R. Grass,

ob upoštevanju pisnih stališč, ki so jih predložili:

- za W. Gerekens in Association agricole pour la promotion de la commercialisation laitière Procola F. Entringer, avocat,

- za državo Veliko vojvodstvo Luksemburg F. Hoffstetter, zastopnik, skupaj z G. Pierretom, avocat,

— za Komisijo Evropskih skupnosti G. Berscheid in C. Cattabriga, zastopnika,

na podlagi poročila sodnika poročevalca,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 S sodbo z dne 14. novembra 2002, ki je prispela na Sodišče 19. decembra istega leta, je Cour de cassation na podlagi člena 234 ES predložilo vprašanje za predhodno odločanje o razlagi splošnih načel prava Skupnosti pravne varnosti in prepovedi retroaktivnosti glede nacionalne ureditve na področju kvot v proizvodnji mleka, sprejete namesto prvotne ureditve, ki jo je Sodišče razglasilo za diskriminatorno, in ki omogoča retroaktivno kaznovanje presežkov teh kvot, ki so se zgodili po začetku veljavnosti Uredb Sveta (EGS) št. 856/84 z dne 31. marca 1984 o spremembi Uredbe (EGS) št. 804/68 o skupni ureditvi trga za mleko in mlečne proizvode (UL L 90, str. 10) in št. 857/84 z dne 31. marca 1984 o splošnih pravilih za uporabo dajatve iz člena 5c Uredbe (EGS) št. 804/68 v sektorju mleka in mlečnih proizvodov (UL L 90, str. 13), ampak v skladu z nacionalno ureditvijo, ki je bila nadomeščena.

- 2 To vprašanje je bilo postavljeno v okviru spora med M. Gerekens, proizvajalcem mleka, in Association agricole pour la promotion de la commercialisation laitière Procola (v nadaljevanju: Procola) ter državo Veliko vojvodstvo Luksemburg zaradi škode, ki jima jo je zadnja povzročila zaradi napačne uporabe skupnostne ureditve glede dodatnih dajatev na mleko.

Pravni okvir

Skupnostna ureditev

- 3 Uredbi št. 854/84 in št. 857/84 sta od 1. aprila 1984 uvedli dodatno dajatev na količine oddanega kravjega mleka, ki presegajo referenčno količino, ki jo je bilo treba določiti za vsakega proizvajalca ali vsakega odkupovalca v okviru skupne količine, zajamčene vsaki državi članici. Referenčna količina, izvzeta iz dodatne dajatve, je bila enaka količini mleka ali mlečnega ekvivalenta, ki jo je med referenčnim letom na podlagi formule, ki jo je izbrala zadevna država članica, oddal proizvajalec ali odkupila mlekarni.
- 4 Člen 5c(1)(2) Uredbe Sveta (EGS) št. 804/68 z dne 27. junija 1968 o skupni ureditvi trga za mleko in mlečne proizvode (UL L 148, str. 13), kot je bila spremenjena z Uredbo št. 856/84 (v nadaljevanju: Uredba št. 804/68), določa:

„[...]“

Shema dajatev se izvaja v posamezni regiji ozemlja držav članic na podlagi ene od naslednjih formul:

Formula A

- Vsak proizvajalec mleka plača dajatev na količine mleka in/ali mlečnega ekvivalenta, ki jih odda odkupovalcu in ki v zadevnem dvanajstmesečnem obdobju presegajo referenčno količino, ki se določi.

Formula B

- Vsak odkupovalec mleka ali drugih mlečnih proizvodov plača dajatev na količine mleka ali mlečnega ekvivalenta, ki so mu jih oddali proizvajalci in ki v zadevnem dvanajstmesečnem obdobju presegajo referenčno količino, ki se določi.
- Odkupovalec, ki mora plačati dajatev, prewali slednjo samo na proizvajalce, ki so povečali svojo oddajo, in sicer sorazmerno z njihovim prispevkom k prekoračitvi referenčne količine odkupovalca.“

5 Člen 2 Uredbe št. 857/84 določa:

„1. Referenčna količina, navedena v členu 5c(1) Uredbe (EGS) št. 804/68 je enaka količini mleka ali mlečnega ekvivalenta, ki jo je proizvajalec oddal med koledarskim

letom 1981 (formula A), ali količini mleka ali mlečnega ekvivalenta, ki ga je odkupovalec odkupil med koledarskim letom 1981 (formula B), povečana za 1 %.

2. Države članice pa lahko predvidijo, da je referenčna količina iz odstavka 1 na njihovem ozemlju enaka količini mleka ali mlečnega ekvivalenta, oddanega ali odkupljenega med koledarskim letom 1982 ali koledarskim letom 1983, ponderirani z odstotkom, ki se določi tako, da se ne preseže zajamčena količina, opredeljena v členu 5c Uredbe (EGS) št. 804/68. Ta odstotek se lahko spremeni glede na raven oddaje določenih skupin zavezancev za plačilo dajatve, glede na razvoj oddaj v določenih regijah med letoma 1981 in 1983 ali glede na razvoj oddaj določenih skupin zavezancev za plačilo dajatve v istem obdobju na podlagi pogojev, ki jih je treba določiti po postopku iz člena 30 Uredbe (EGS) št. 804/69.

3. Odstotke, navedene v odstavkih 1 in 2, lahko države članice prilagodijo, da bi zagotovile uporabo členov 3 in 4.“

6 Člen 4(1)(a) in (2) te uredbe predvideva:

„1. Da bi dokončale prestrukturiranje proizvodnje mleka na nacionalni ravni, regionalni ravni ali na ravni območij zbiranja, lahko države članice v okviru uporabe formul A in B:

a) dodelijo kompenzacijo v enem ali več letnih obrokih proizvajalcem, ki se zavežejo, da bodo dokončno opustili proizvodnjo mleka;

[...]

2. Sproščene referenčne količine se, kot je ustrezno, dodajo rezervi iz člena 5.“

- 7 Člen 6(1)(d) Uredbe Komisije (EGS) št. 1371/84 z dne 16. maja 1984 o določitvi podrobnih pravil za uporabo dodatne dajatve iz člena 5c Uredbe (EGS) št. 804/68 (UL L 132, str. 11) določa:

„1. V okviru formule B se referenčna količina odkupovalca prilagodi zlasti, da se upoštevajo naslednji dejavniki:

[...]

- d) primeri zamenjave, navedeni v členu 7(2) Uredbe (EGS) št. 857/84, vključno s primeri prehoda proizvajalcev od enega odkupovalca do drugega.“

Nacionalna ureditev

- 8 Skupnostna ureditev se je v Luksemburgu izvajala med drugim, za prvo obdobje uporabe od 1. aprila 1984 do 31. marca 1985, z *Règlement grand-ducal du 3 octobre 1984 concernant l'application, au grand-duché de Luxembourg, du régime de*

prélèvement supplémentaire sur le lait (velikovojsodska uredba z dne 3. oktobra 1984 o uporabi dodatne dajatve na mleko v Velikem vojvodstvu Luksemburg, *Mémorial* 1984, str. 1486, v nadaljevanju: velikovojsodska uredba iz leta 1984) in, za naslednja obdobja, z Règlement grand-ducal du 12 novembre 1985 z enakim naslovom (*Mémorial* 1985, str. 1256, v nadaljevanju: velikovojsodska uredba iz leta 1985).

- 9 Veliko vojvodstvo Luksemburg je med obema razpoložljivima formulama za izvajanje, predvidenima v členu 5c Uredbe št. 804/68, izbralo formulo B.

- 10 Ta država je v skladu s členom 2(1) Uredbe št. 857/84 kot referenčno leto določila leto 1981. Tako določene osnovne količine so bile nato ponderirane z določenimi količniki, ki so upoštevali razvoj količin mleka, oddanih različnim odkupovalcem med letoma 1981 in 1983 v razmerju s povprečnim razvojem oddaje v Luksemburgu.

- 11 Luksemburška ureditev je omogočala tudi dodelitev individualnih referenčnih količin proizvajalcev, ki so prostovoljno prenehali proizvodnjo mleka, mlekarnam kot odkupovalcem, katerim se je izvedla oddaja, in ne nacionalni rezervi, čeprav ta možnost z določbami člena 7(2) Uredbe št. 857/84 v povezavi s členom 6(1)(d) Uredbe št. 1371/84 in členom 4(1)(a) in (2) Uredbe št. 857/84 ni bila predvidena v okviru formule B.

- 12 Glede te ureditve (v nadaljevanju: prejšnja ureditev) je Sodišče v sodbi z dne 25. novembra 1986 v zadevi Klensch in drugi (201/85 in 202/85, Recueil, str. 3477) odločilo:

- „1. Prepoved diskriminacije, določena v členu 40(3) Pogodbe, preprečuje državi članici, da bi izbrala leto 1981 kot referenčno leto v smislu člena 2 Uredbe Sveta št. 857/84 z dne 31. marca 1984, če ima zaradi posebnih pogojev na njenem trgu uporaba te opcije na njenem ozemlju za posledico diskriminacijo med proizvajalci Skupnosti.

  2. Člen 2 Uredbe Sveta št. 857/84 z dne 31. marca 1984 nasprotuje temu, da bi država članica, ki je leto 1981 določila kot referenčno leto v smislu te določbe, razen za primere, izrecno predvidene v ureditvi, določila referenčne količine odkupovalcev tako, da se količina mleka, ki so jo odkupili med tem obdobjem, ponderira z odstotkom, ki se spreminja glede na raven oddaje določenih skupin zavezancev za plačilo dajatve.

  3. Uredba Sveta št. 857/84 z dne 31. marca 1984 nasprotuje temu, da bi država članica, ki je izbrala formulo B, odločila, da bo dodala individualne referenčne količine proizvajalca, ki je prenehal dejavnost, referenčni količini odkupovalca, ki mu je ta proizvajalec do prenehanja proizvodnje oddajal mleko, namesto da bi to količino dodal k nacionalni rezervi.“
- 13 Zaradi sodbe v zgoraj navedeni zadevi Klensch in drugi je Conseil d'État (Luksemburg) s sodbo z dne 26. februarja 1987 v zadevah, ki potekajo pred njim, razglasilo za nične ministrske odločbe, ki so določale individualne kvote na podlagi nacionalne ureditve.
- 14 Na normodajni ravni je velikovojvodsko uredbo iz leta 1985 in druge prejšnje predpise razveljavil člen 17 Règlement grand-ducal du 7 juillet 1987, concernant l'application, au grand-duché de Luxembourg, du régime de prélèvement

supplémentaire sur le lait (velikovojevodska uredba z dne 7. julija 1987 o uporabi dodatne dajatve na mleko v Velikem vojvodstvu Luksemburg, *Mémorial* 1987, str. 850, v nadaljevanju: velikovojevodska uredba iz leta 1987), ki je uvedla novo ureditev za dajatve (v nadaljevanju: nova ureditev).

- 15 Retroaktivnost velikovojevodske uredbe iz leta 1987 je uvedel Loi du 27 août 1987 rendant applicables aux campagnes laitières antérieures à celle de 1987/88 les dispositions du règlement grand-ducal du 7 juillet 1987 concernant l'application, au grand-duché de Luxembourg, du régime de prélèvement supplémentaire sur le lait (zakon z dne 27. avgusta 1987 o uporabi določb velikovojevodske uredbe iz leta 1987 za tržna leta za mleko pred letom 1987/88, *Mémorial* 1987, str. 1698). Edini člen tega zakona predvideva, da je navedeno uredbo treba uporabiti za dvanajstmesečna obdobja uporabe dodatne dajatve na mleko, ki se začnejo 2. aprila 1984, 1. aprila 1985 in 1. aprila 1986, ter predvideva novo dodelitev referenčnih količin na podlagi te uredbe.
- 16 Člen 1 velikovojevodske uredbe iz leta 1987 ohranja izbiro, za katero so se luksemburški organi odločili prej, in sicer formulo B. Nasprotno člen 3(1) te uredbe določa kot referenčno leto ne več leto 1981, ampak leto 1983, za katero so oddane količine mleka zmanjšane za skupni odstotek, ki je vsota dveh dejavnikov, od katerih je eden določen glede na obseg oddaje mleka zadevnega dobavitelja odkupovalcu leta 1983 in drugi glede na povečanje med tem zadnjim letom oddaje mleka odkupovalcu v primerjavi z oddajo istega obrata leta 1981. Uredba ne predvideva več dodelitve individualnih referenčnih količin proizvajalcev, ki so prenehali dejavnost, njihovim odkupovalcem.
- 17 Zaradi izvajanja te nove ureditve je luksemburško ministrstvo za kmetijstvo določilo kvote, ki pripadajo različnim odkupovalcem za vsako tržno leto za mleko od 2. aprila 1984. Luksemburški organi niso nobenega od zadevnih proizvajalcev obremenili bolj, kot bi bilo z velikovojevodskima uredbama iz let 1984 in 1985. Uporabljeno je bilo najugodnejše pravo.

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

- 18 Gerekens je eden od 64 luksemburških proizvajalcev mleka, povezanih s Procolo, od katerih se je zahtevalo plačilo dodatne dajatve na mleko za tržni leti za mleko 1985/86 in 1986/87. Iz dopisa, ki ga je 15. marca 1988 luksemburško Ministrstvo za kmetijstvo naslovilo na Procolo, izhaja, da naj bi dajatev za Gerekens na podlagi prejšnje ureditve znašala 297.298 LUF, medtem ko je po novi ureditvi znašala 114.860 LUF. Ker je bila zadnja vsota za proizvajalca ugodnejša, je bila dajatev določena na to višino, ampak zaradi zamudnih obresti povečana za 14.334 LUF. Gerekens in Procola sta od Velikega vojvodstva Luksemburg zahtevala povračilo te vsote in se pri tem sklicevala na nezakonito retroaktivnost veljavne nacionalne ureditve. Ta zahteva temelji na domnevni škodi, ki naj bi jo utrpela na podlagi napak, ki jih je storila država v nacionalni zakonodaji in pri uporabi določb Skupnosti glede dodatne dajatve na mleko.
- 19 Ker sta bila Gerekens in Procola neuspešna na prvi stopnji in na pritožbeni stopnji, sta vložila pritožbo pri Cour de cassation.
- 20 Ker je Cour de cassation menilo, da spor, v katerem odloča, postavlja vprašanje razlage prava Skupnosti, ki še ni bilo predmet predhodne odločbe v podobni zadevi, je odločilo, da Sodišču v predhodno odločanje predloži to vprašanje:

„Ali splošni načeli prava Skupnosti pravne varnosti in prepovedi retroaktivnosti nasprotujeta temu, da za uporabo skupnostne ureditve o določitvi proizvodnih kvot, kot je tista, uvedena z Uredbama Sveta (EGS) št. 856/84 z dne 31. marca 1984 o spremembi Uredbe (EGS) št. 804/68 o skupni ureditvi trga za mleko in mlečne

proizvode ter št. 857/84 z dne 31. marca 1984 o splošnih pravilih za uporabo dajatve iz člena 5c Uredbe (EGS) št. 804/68 v sektorju mleka in mlečnih proizvodov [...], država članica namesto prvotne ureditve, ki jo je Sodišče Evropskih skupnosti razglasilo za diskriminatorno, sprejme novo ureditev, ki omogoča retroaktivno kaznovanje presežkov proizvodnih kvot, uvedenih po začetku veljavnosti uredb Skupnosti, ampak v skladu z nacionalno ureditvijo, ki je bila nadomeščena?"

Vprašanje za predhodno odločanje

- 21 Zahteve, ki izhajajo iz varstva splošnih načel, ki jih priznava pravni red Skupnosti, zavezujejo države članice, ko izvajajo skupnostne ureditve.

- 22 Ta splošna načela vključujejo načelo pravne varnosti (glej sodbo z dne 13. januarja 2004 v zadevi Kühne & Heitz, C-453/00, Recueil, str. I-837, točka 24).

- 23 Čeprav načelo pravne varnosti praviloma ne dopušča začetka veljavnosti pravnega akta Skupnosti pred njegovo objavo, je to lahko izjemoma drugače takrat, kadar cilj, ki ga je treba doseči, to zahteva in kadar je ustrezno upoštevano načelo zaupanja v pravo zainteresiranih oseb (glej sodbi z dne 21. februarja 1991 v zadevi Zuckerfabrik Süderdithmarschen in Zuckerfabrik Soest, C-143/88 in C-92/89, Recueil, str. I-415, točka 49, in z dne 22. novembra 2001 v zadevi Nizozemska proti Svetu, C-110/97, Recueil, str. I-8763, točka 151).

- 24 Enako načela pravne varnosti ne ogrozi retroaktivna nacionalna ureditev, če cilj, ki ga je treba doseči, to zahteva in če je ustrezno upoštevano načelo zaupanja v pravo zainteresiranih oseb.
- 25 Cilj, ki ga v postopku v glavni stvari zasleduje zadevna nacionalna ureditev, je izvajati ureditev dodatne dajatve na mleko v skladu z obveznostjo, ki so ji države članice zavezane na podlagi člena 5c(1) Uredbe št. 804/68. Namen te ureditve je z omejitvijo proizvodnje mleka ponovno vzpostaviti ravnotežje med ponudbo in povpraševanjem na trgu mleka, za katerega so značilni strukturni presežki (glej zlasti sodbo z dne 17. maja 1988 v zadevi Erpelding, 84/87, Recueil, str. 2647, točka 26). Njen cilj se lahko doseže samo, če se vse proizvedene količine, ki tako ali drugače pridejo na trg ter s tem vplivajo na ponudbo in povpraševanje, upoštevajo od prvega dvanajstmesečnega obdobja z začetkom 1. aprila 1984.
- 26 Zato bi država članica ogrozila ta cilj in spravila v nevarnost učinkovitost ureditve dodatne dajatve na mleko, če ne bi nacionalne ureditve za izvajanje te ureditve, ki se je izkazala za nezdružljivo s pravom Skupnosti, nadomestila z novo retroaktivno ureditvijo. Ne more biti izjeme od obveznosti izvajanja uredb, ki so uvedle ureditev za dajatev na mleko, ker so te v vseh delih zavezujoče od začetka njihove veljavnosti.
- 27 Zato cilj, ki ga zasleduje nacionalna ureditev, kot je tista v postopku v glavni stvari, zahteva, da se za ustrezno in učinkovito izvajanje ureditve za dodatno dajatev na mleko ta ureditev uporablja retroaktivno.
- 28 Glede morebitne kršitve načela zaupanja v pravo zainteresiranih oseb je treba ugotoviti, da se lahko na varstvo načela zaupanja v pravo sklicuje vsak gospodarski

subjekt, pri katerem je institucija povzročila utemeljena pričakovanja (sodba z dne 15. aprila 1997 v zadevi Irish Farmers Association in drugi, C-22/94, Recueil, str. I-1809, točka 25).

- 29 Na načelo zaupanja v pravo se je proti posamezni ureditvi mogoče sklicevati samo, če je javni organ prej sam ustvaril položaj, ki bi lahko povzročil zaupanje v pravo (v tem smislu glej sodbo z dne 15. januarja 2002 v zadevi Weidacher, C-179/00, Recueil, str. I-501, točka 31). Poleg tega, če je preudaren in previden gospodarski subjekt v položaju, da lahko vnaprej predvidi sprejetje nekega ukrepa, ki bi lahko vplival na njegove interese, se ob sprejetju tega ukrepa ne more sklicevati na to načelo (v tem smislu glej zgoraj navedeno sodbo Irish Farmers Association in drugi, točka 25).
- 30 V tej zadevi tožeči stranki ne uveljavljata zaupanja v nadaljnji obstoj velikovojvodskih uredb iz let 1984 in 1985. Sklicujeta se samo na njuno zaupanje v neretroaktivnost nove ureditve.
- 31 Zgodovina te ureditve, ki sta jo tožeči stranki podrobno opisali v svojih stališčih pred Sodiščem, ne izkazuje ničesar, iz česar bi se lahko zaključilo, da je lahko zaupanje v pravo gospodarskih subjektov temeljilo na dejstvu, da nacionalna ureditev za prenos skupnostne ureditve za dodatno dajatev na mleko ni zajemala časa od 1. aprila 1984 do začetka veljavnosti velikovojvodske uredbe iz leta 1987.
- 32 Iz teh stališč jasno izhaja, da niso pristojni nacionalni organi nikoli dopustili najmanjšega dvoma glede dejstva, da naj bi velikovojvodski uredbi iz let 1984 in 1985 nadomestila nova ureditev z retroaktivnim učinkom. Predmet razprave na nacionalni ravni je bilo samo vprašanje, kako naj se ta učinek podeli tej ureditvi, da bi se zagotovilo, da bi bila ta retroaktivnost v skladu z luksemburškim pravom.

- 33 Tako bi morali gospodarski subjekti tako kot tožeči stranki v postopku v glavni stvari pričakovati, da se bo velikovojvodska uredba iz leta 1987 uveljavila z retroaktivnim učinkom. Poleg tega bi lahko predvideli sprejetje takega ukrepa zaradi nadaljnega obstoja presežka ponudbe na trgu mleka in zaradi obveznosti držav članic, da izvajajo ureditev za dodatno dajatev na mleko od njenega začetka veljavnosti, torej od 1. aprila 1984. Od datuma začetka veljavnosti Uredb št. 856/84 in 857/84 torej niso mogli pričakovati, da proizvajalci ne bi bili zavezani dodatni dajatvi na količine kravjega mleka, proizvedene prek kvot, ki so jim bile dodeljene.
- 34 Retroaktivnost velikovojvodske uredbe iz leta 1987 ni v nasprotju s trditvijo tožečih strank v postopku v glavni stvari, na podlagi katere naj bi imela dodatna dajatev z gospodarskega vidika vse učinke kaznovalnega ukrepa, ki kaznuje proizvajalca, ki je presegel svojo kvoto točno v razmerju s to presežno proizvodnjo.
- 35 Seveda je načelo prepovedi retroaktivnosti kazenskih predpisov splošno načelo v vseh pravnih redih držav članic, ki je kot temeljna pravica zasidrano v členu 7(1) Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin in je del splošnih pravnih načel, katerih spoštovanje zagotavlja Sodišče (sodbi z dne 10. julija 1984 v zadevi Kirk, 63/83, Recueil, str. 2689, točka 22, in z dne 13. novembra 1990 v zadevi Fedesa in drugi, C-331/88, Recueil, str. I-4023, točka 42).
- 36 Vendar v skladu s sodno prakso Sodišča dodatne dajatve ni mogoče šteti za sankcijo, ki ustreza kaznim, predvidenim v členih 3 in 4 Uredbe Komisije (EGS) št. 536/93 z dne 9. marca 1993 o določitvi načinov uporabe dodatne dajatve v sektorju mleka in mlečnih proizvodov (UL L 57, str. 12) (glej sodbi z dne 25. marca 2004 v zadevi Cooperativa Lattepiù in drugi, C-231/00, C-303/00 in C-451/00, Recueil, str. I-2869, točka 74, in v zadevi Azienda Agricola Ettore Ribaldi in drugi, od C-480/00 do C-482/00, C-484/00, od C-489/00 do C-491/99 in od C-497/00 do C-499/00, Recueil, str. I-2943, točka 58).

- 37 Dodatna dajatev na mleko namreč pomeni omejitvev, ki izhaja iz pravil tržne politike ali strukturne politike. Je del posredovanja, ki je namenjeno stabiliziranju kmetijskih trgov in financiranju izdatkov v sektorju mleka. Iz tega izhaja, da ima dodatna dajatev poleg svojega očitnega cilja, zavezati proizvajalce mleka k spoštovanju referenčnih količin, ki so jim bile dodeljene, tudi gospodarski cilj v delu, v katerem določa, da se Skupnosti priskrbijo sredstva, potrebna za odprodajo proizvodnje, ki so jo proizvajalci dosegli s prekoračitvijo njihovih kvot (glej zgoraj navedeni sodbi Cooperativa Lattepiù in drugi, točki 74 in 75, ter Azienda Agricola Ettore Ribaldi in drugi, točki 58 in 59).
- 38 Iz vsega navedenega izhaja, da je treba na predloženo vprašanje odgovoriti, da splošni načeli prava Skupnosti pravne varnosti in prepovedi retroaktivnosti ne nasprotujeta temu, da država članica za uporabo ureditve Skupnosti o določitvi proizvodnih kvot, kot je ureditev, uvedena z Uredbama št. 856/84 in 857/84, namesto prvotne ureditve, ki jo je Sodišče razglasilo za diskriminatorno, sprejme novo ureditev, ki se retroaktivno uporablja za prekoračitve proizvodnih kvot, uvedenih po začetku veljavnosti teh uredb, ampak v skladu z nacionalno ureditvijo, ki je bila nadomeščena.

Stroški

- 39 Stroški, ki sta jih priglasili luksemburška vlada in Komisija, ki sta Sodišču predložili stališča, se ne povrnejo. Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških.

Iz teh razlogov je

SODIŠČE (tretji senat)

v odgovor na vprašanje, ki ga je Cour de cassation predložilo s sodbo z dne 14. novembra 2002, razsodilo:

Splošni načeli prava Skupnosti pravne varnosti in prepovedi retroaktivnosti ne nasprotujeta temu, da država članica za uporabo ureditve Skupnosti o določitvi proizvodnih kvot, kot je ureditev, uvedena z Uredbama Sveta (EGS) št. 856/84 z dne 31. marca 1984 o spremembi Uredbe (EGS) št. 804/68 o skupni ureditvi trga za mleko in mlečne proizvode in št. 857/84 z dne 31. marca 1984 o splošnih pravilih za uporabo dajatve iz člena 5c Uredbe (EGS) št. 804/68 v sektorju mleka in mlečnih proizvodov, namesto prvotne ureditve, ki jo je Sodišče razglasilo za diskriminatorno, sprejme novo ureditev, ki se retroaktivno uporablja za prekoračitve proizvodnih kvot, uvedenih po začetku veljavnosti teh uredb, ampak v skladu z nacionalno ureditvijo, ki je bila nadomeščena.

Rosas

Schintgen

Colneric

Razglašeno na javni obravnavi v Luxembourggu, 15. julija 2004.

Sodni tajnik

Predsednik tretjega senata

R. Grass

A. Rosas